

AFRİKA BÜLTENİ
Ağustos - Eylül 2017

Afrika Araştırmaları Merkezi
Kırklareli Üniversitesi

TİKA'nın Gönüllü Elçileri Somali'de

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı'nın (TİKA) koordinasyonunda Türk Hava Yolları (THY), Anadolu Ajansı (AA) ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) iş birliğinde düzenlenen ve 200 üniversite öğrencisinin 18 Afrika ve Ortadoğu ülkesini ziyaret etmesini içeren "2017 Afrika Tecrübe Paylaşım Programı" kapsamında Somali'ye giden gönüllü elçiler çalışmalarına başladı.

Program kapsamında Somali'ye gelen gönüllü elçiler, öncelikle Türkiye'nin Mogadişu Büyükelçiliği, TİKA'nın Mogadişu Ofisi, Türkiye Maarif Vakfı, THY'nin Mogadişu Ofisi, 15 Temmuz şehidi Prof. Dr. İlhan Varank'ın isminin verildiği çocuk parkı, sivil havacılık okulu ve Mogadişu'daki Türk Askeri Eğitim Üssü'nü ziyaret etti.

Türkiye'den Doğu Afrika ülkesi Somali'ye gelen 7 gönüllü elçi, ziyaretlerin ardından başkent Mogadişu'daki Al Haramain Yetimhanesi'nin tadilat çalışmalarına başladı. Gelecek hafta açılışı gerçekleştirilecek yetimhanedeki tadilat çalışmalarına katılan öğrenciler aynı zamanda okul olarak da kullanılan yetimhanenin masaları ve sıralarını tamir edip boyadı. TİKA'nın gönüllü elçilerinin tadilat çalışmalarını yaptığı okulda 800 öğrenci eğitim görecektir ve bu öğrencilerin 200'ü de yetimhanede kalacak.

TİKA'nın koordinasyonunda THY, AA ve TRT'nin iş birliğinde düzenlenen "2017 Afrika Tecrübe Paylaşım Programı", Misafir Derneği çatısı altında Türkiye Gençlik Vakfı (TÜGVA), Uluslararası Genç Derneği, İlim Yayma Cemiyeti, Siyasallılar Vakfı, Yeni Dünya Vakfı, Kalem Derneği, Anadolu Gençlik Derneği, Anadolu Öğrenci Birliği ile Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Derneği (EBSAD) ve sivil toplum kuruluşlarıyla ortaklaşa gerçekleştiriliyor. Program boyunca küresel gönüllülük bilinci kazandırmak amacıyla 200 üniversite öğrencisi, Ürdün, Sudan, Tunus, Etiyopya, Somali, Tanzanya, Kenya, Senegal, Gine, Kamerun, Nijer, Çad, Burkina Faso, Gana, Uganda, Libya, Cezayir ve Lübnan olmak üzere 18 Afrika ülkesine gönderilecek.

Afrika Ülkelerinin Birbirleriyle Olan Ticaretine Çin Bir Engel Mi?

Oxford Üniversitesi'nde 2015 yayımlanan bir yüksek lisans tezine¹ göre başlıkta yer alan sorunsalın cevabı: Evet.

Çin son birkaç 10 yıldır Dünya'nın en hızlı büyüyen birkaç ekonomisinden biri olması, söz konusu bu büyümeyi destekleyecek ham madde ihtiyacı teminini de beraberinde getirmiştir. Çin ivmeli olarak artan ekonomik büyümenin ihtiyaç duyduğu hammadde talebini karşılamamanın çözümünü denizaşırı ülke ve kıtalara gitmekte buldu. Çin'in bu motivasyonundan en büyük payı alan kıta; Afrika ve Afrika'da ise içlerinde Güney Afrika, Kenya, Kamerun, Cibuti, Etiyopya vb. ... ülkelerin yer aldığı sahra altı ülkeleri olmuştur. Çin bu ülkelerden hammadde ithalatının önünü açabilmek için temelde 2 politikayı benimsediği görülmekte. Birincisi Afrika ülkelerine gümrük vergilerini düşürmek kimi kalemlerde sıfırlamak suretiyle karşılıklı ticari imtiyazlar tanımak. İkincisi ise "belki de en önemlisi" mal ticaretinin lojistiğini sağlamak için Çin'in Afrika ülkelerine yol, kanalizasyon, aydınlatma vb. ... altyapı desteği sunması. Bu iki politika ÇİN ile Afrika'yı ticari anlamda birbirlerine yakınlaştırmış ve son 20 yılda ekonomilerin birbirleriyle entegre olmalarının önünü açmıştır. Öyle ki Çin hammadde ihtiyacını karşılamak Afrika kıtasında 1990 larda 20 milyar dolar olan doğrudan yatırım harcamalarını günümüzde 100 milyar dolarların üstüne çıkarmıştır.

Yukarıda bahsi geçen yüksek lisans çalışması Çin'in kıta Afrika'sı üzerinden hammadde teminen yönelik ticari açılımlarının Afrika ülkeleri aleyhine bir seyir içinde olduğunu ampirik olarak göstermektedir. Çin ile ticaretini artıran kıta ülkelerinin ticaret açıklarının artmakta olduğu gözlenmiştir. Söz konusu dış ticaret açıkları karşılıklı gümrük vergileri indirimi ile Afrika pazarına ucuza ithal edilen Çin mallarının miktar ve tutarının hammadde ihracatından fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

Çalışmanın ortaya koyduğu bir başka dikkat çekici husus ise; Çin etkisi Afrika ülkelerinin birbirleriyle daha az ticaret yapmalarına sebep olmasıdır. Başka bir deyişle Çin, Afrika ülkelerinin birbirleriyle daha çok ticaret yapmalarına engel olmakta ve kıta içi ticareti negatif yönlü etkilemektedir. Bu durum hiç kuşkusuz kıta ülkelerini daha çok kıta dışı pazarlara yönlendirmekte ve kıtanın ekonomik gelişimine olumsuz katkı yapmaktadır.

¹ Khosla, P. "Intra-Regional Trade in Africa and the Impact of Chinese Intervention: A Gravity Model Approach". University Of Oxford, United Kingdom, Yüksek Lisans Tezi, 2015.

Afrika'nın Güvenliđi Etiyopya'da Masaya Yatırıldı

Afrika Birliği ve Birleşmiş Milletler temsilcileri, Afrika'daki güvenlik konusunu görüşmek üzere Addis Ababa'da toplandı. Kıtadaki barış ve güvenlik meselelerinin değerlendirildiği toplantıda, Somali, Güney Sudan ve Çad Gölü Havzası ülkelerinde yaşanan çatışma ve krizlerin de ele alındı. BMGK'da reform yapılmasını isteyen Afrika Birliği'nin mevcut önerileri gündeme gelerek Afrika'daki barış gücü operasyonlarına ayrılan bütçe de değerlendirildi.

Sudan Devlet Başkanı Beşir Darfur'da

Sudan Devlet Başkanı Ömer El Beşir, iki günlük ziyaret için Darfur'a gitti. Yaptığı açıklamada güvenlik ve istikrar gelirse kalkınmanın da sağlanacağına dikkat çekti. Ayrıca El Beşir Çad sınırında karşılıklı menfaatlerin söz konusu olduğunu belirterek, ülkenin batısındaki Darfur bölgesinde güvenlik ve istikrarın sağlanması gerektiğini belirtti. Sudan-Çad Ortak Kuvvetleri tecrübesinden övgüyle söz eden Beşir, "Vatandaşların elindeki silahların toplanması ve devlet hegemonyasının sağlanması akabinde Darfur normale dönecektir." diye konuştu. Beşir, bölge yetkililerine vatandaşlar arasında barışçıl yaşamı ve sosyal dokuyu oluşturma çağrısında bulundu.

Beşir, geçen nisan ayında vatandaşların elindeki silahları iki aşamada toplamak istediklerini açıklamış ancak bunun ne zaman başlayacağıyla ilgili bilgi vermemişti. Sudan hükümeti ise kabileler arasındaki çatışmalara son vermek amacıyla silahların toplanması için komite kurmuştu. Beşir'in Darfur ziyareti karşısında Adalet ve Eşitlik Hareketi'nden yapılan açıklamada; Beşir'in ziyaretinin hoş karşılanmamış Darfur'da güvenlik, insani ve politik koşulların kötü olduğu ve siyasal çözüm ihtimalinin zayıf olduğunu dile getirdi.

Çin'den Afrika Birliği'ne Askeri Yardım

Çin, Afrika Birliği'ne 100 milyon dolar tutarında askeri yardım sağlayacak. Çin Savunma Bakanlığı, söz konusu yardımın Afrika Birliđine gelecek 5 yıl içinde tevdi edileceğini açıkladı. Afrika'daki askeri kalkınmaya katkı sağlamak amacıyla yapıldığı kaydedilen yardım, askeri personel ve motorize birlikler için kullanılacak. Çin'in Afrika Birliği ülkelerinden Cibuti'de askeri üssü bulunuyor.

Kenya’da Seçimler İptal

Kenya’da yüksek mahkeme, Ağustos ayı içerisinde yapılan ve Uhuru Kenyatta'nın kazandığı seçimleri iptal etti. Seçimler esnasında yaşananlar, Doğu Afrikalıları ve bu ülkede yatırım hedefleyen küresel oyuncuları yakından ilgilendiriyordu. Zira her seçim sonrası olduğu gibi sonuçları kabullenmeyen bir kitle sokağa dökülmüş ve polisle çatışmaya başlamıştı. Ülkedeki son seçimlerde galip gelen Kenyatta ile seçimi kaybeden Odinga'nın arasındaki rekabet, kısa süre önce ülkede keşfedilen petrol sayesinde ülkenin küresel siyasette artan stratejik önemini de kapsıyor. Nihayetinde seçimlerin 17 Ekim 2017 tarihinde yapılacağı açıklandı.

Ruanda Seçimleri

Ruanda'da seçmenler ülkeyi 7 yıl boyunca yönetecek devlet başkanını belirlemek için sandık başına gitti. Ülkede, 6,8 milyon seçmen bulunuyor. Seçimde Devlet Başkanı Paul Kagame, muhalefetten Demokratik Yeşiller Partisi (VDP) Başkanı Frank Habineza ile 1994 soykırımından sonra ülkeden ayrılarak Fransa'ya giden ve şubatta geri dönen bağımsız aday Philippe Mpayimana aday oldu.

Güney Sudan’daki Çatışmalar

ABD’li diplomat Tom Shannon’un yaptığı açıklamada Güney Sudan’da 4 yıldır süren iç savaşın sona erdirilmesini vurguladı. Güney Sudan’ın diğer Afrika ülkeleri ortak hareket ederek çatışmaları sonlandırması gerektiği söylendi. Siyasal liderlerin bu çatışmaların halk üzerindeki maliyetini düşünerek hareket etmeleri gerekiyor. Nitekim Güney Sudan 2011’de bağımsızlığını kazanmış ve 2013’ün sonundan bu yana ülke içerisinde çatışmalar sürmektedir. Bu süreçte 12 milyon insan ülkeyi terk etmek zorunda kaldı. IGAD’ın çatışmaların sonlandırılmasına yönelik çalışmaları önem kazanmıştır.

Somali’de El-Şebab Lideri Teslim Oldu

El Şeba üyesi Ebu Mansur Muhtar Robow Somali’de güvenlik güçlerine teslim oldu. 1991’den kaos ve çatışma içerisindeki Somali’de terörist gruplar etkin ve en önemlisi de El Şebab’tır. 50 yaş civarında olan Robow da örgütün liderlerinden biri. Özellikle 2006’da Etiyopya’nın Somali’yi işgaliyle birlikte El Şebab örgütü daha da güçlendi. El Şebab örgütünün bölündüğü ihtimallerini arttırdı.

Afrika Nüfus Patlamasına Hazır Mı?

2050'ye gelindiğinde dünya nüfusunun büyük bir kısmını Afrika oluşturacak. Nitekim Nijerya nüfusu ABD'den daha fazla hale gelecek. 2100'de ise, dünya nüfusu 4 milyara çıkacak ve dünya nüfusunun %40'ı Afrika'da yaşayacak. Dünya kaynaklarının da süreç içerisinde azaldığı düşünüldüğünde bu durum büyük bir tehdit doğuracak. Küresel çözümlere gereksinim duyulacak. Afrika'da mevcut durumda her ailede ortalama 5 çocuk bulunuyor. Bebek ölüm oranlarının azalması ve ortalama yaşam ömrünün artmasında da bu nüfus artışının payı büyük. Ancak bu durum bölgede sağlık sorunlarını beraberinde getirecek ve kıtanın sağlık alanıyla ilgili acil eylem planlarını devreye alması gerekiyor.

Dünya nüfusunun %15'ini temsil etmesine rağmen ABD ve Avrupa dünya kaynaklarının %80'ini tüketiyor. Dolayısıyla ileriki yıllarda Afrika nüfusundaki artış dünya kaynaklarının kullanımını üzerinde de tartışmasız etki doğuracaktır. Bununla birlikte Afrika'daki nüfus artışı karşısında istihdam yaratılması da Afrika ülkelerinin de temel problemleri arasındadır.

Dış Ticaret Hacimleri Bakımından Dünya'da Bölgesel Ekonomik Birlikler ve Afrika'nın Oluşturduğu Birlikler

Bölgesel ekonomik birlik anlamında Dünya'da ön plana çıkan ve Dünya ticaretine yön veren 18 bölgesel ekonomik birlik içerisinde Afrika ülkelerinin oluşturduğu 7 bölgesel ticari birlik olan: Africa Caribbean and Pacific Countries (ACP),² Central African Economic and Monetary Community (CAEMC),³ Common Market of Eastern and Southern of Africa (COMESA),⁴ Economic Community of Central Africa States (ECCAS),⁵ Economic Community of West

² **ACP'de yer alan ülkeler:** Angola - Antigua and Barbuda - Belize - Cape Verde - Comoros - Bahamas - Barbados - Benin - Botswana - Burkina Faso - Burundi - Cameroon - Central African Republic - Chad - Congo (Brazzaville) - Congo (Kinshasa) - Cook Islands - Cte d'Ivoire - Cuba - Djibouti - Dominica - Dominican Republic - Eritrea - Ethiopia

- Fiji - Gabon - Gambia - Ghana - Grenada - Republic of Guinea - Guinea-Bissau - Equatorial Guinea - Guyana - Haiti - Jamaica - Kenya - Kiribati - Lesotho - Liberia - Madagascar - Malawi - Mali - Marshall Islands - Mauritania - Mauritius - Micronesia - Mozambique - Namibia - Nauru - Niger - Nigeria - Niue - Palau - Papua New Guinea - Rwanda - St. Kitts and Nevis - St. Lucia - St. Vincent and the Grenadines - Solomon Islands - Samoa - Sao Tome and Principe - Senegal - Seychelles - Sierra Leone - Somalia - South Africa - Sudan - Suriname - Swaziland - Tanzania - Timor Leste - Togo - Tonga - Trinidad and Tobago - Tuvalu - Uganda - Vanuatu - Zambia

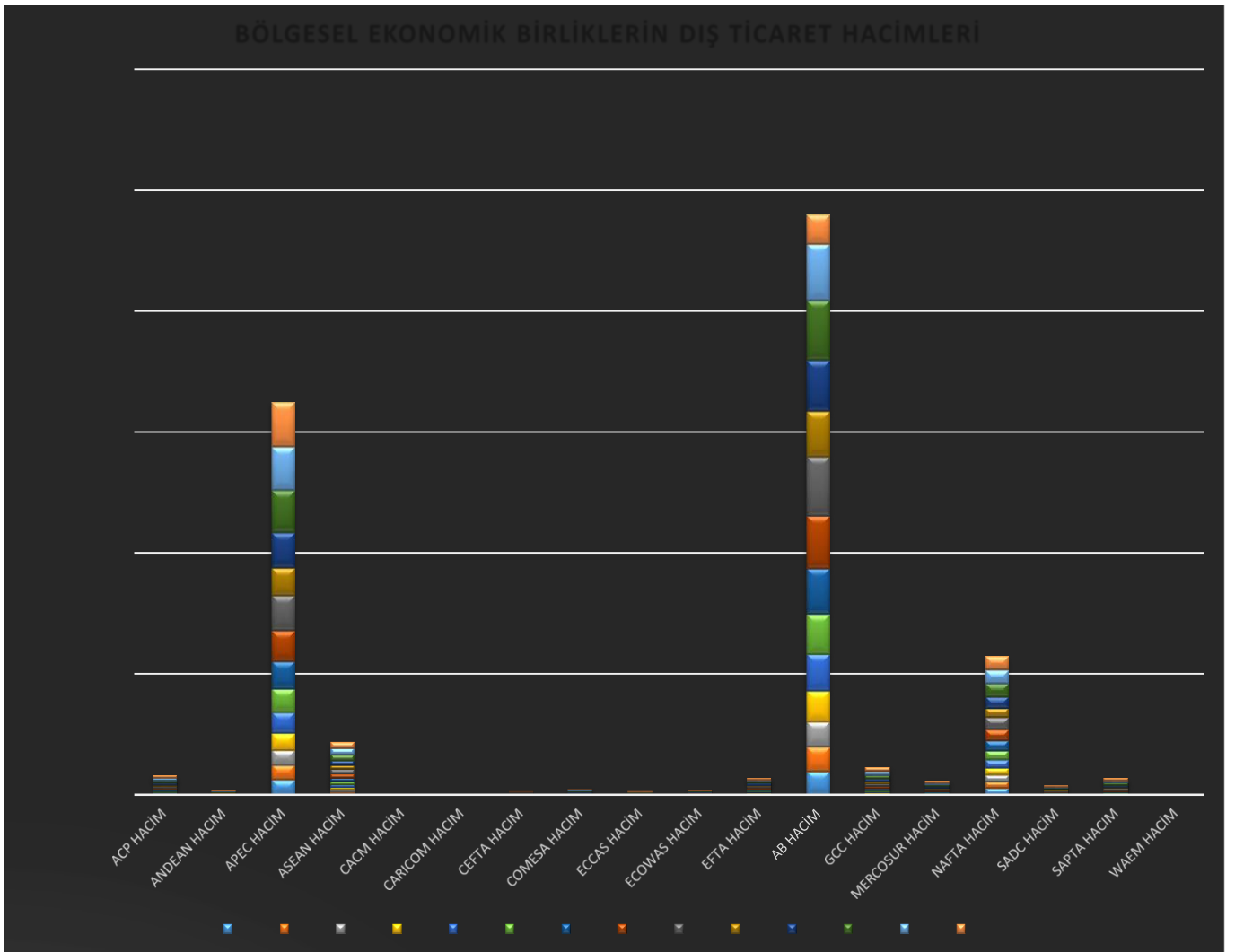
³ **CAEMC'de yer alan ülkeler:** Cameroon, E Quatoria L Ginea, Congo, Chad, Central Africa Republic, Gabon

⁴ **COMESA'da yer alan ülkeler:** Libya, Mısır, Zambia, Sudan, Congo, Kenya, Etopya, Uganda, Madagaskar

⁵ **ECCAS'da yer alan ülkeler:** Angola, Cameroon, Equatorial Guinea, Congo, Cabon, Chad, Burundi, Central African Republic

African Countries (ECOWAS),⁶ South African Development Community (SADC)⁷ ve West African Economic And Monetary Union (WAEMU)⁸ yer almaktadır. Kıtanın gelişimi için oluşturulan bu 7 ekonomik entegrasyon geri kalan diğer 11 entegrasyonla “özellikle kurulma sebepleri olan” dış ticaret hacimleri açısından karşılaştırıldığında yeterince hacim yaratamadıkları ve diğer entegrasyonların gerisinde kaldıkları gözlenmektedir⁸.

Dış Ticaret Hacimleri Sıralamasına Göre Bölgesel Ekonomik Birlikler:

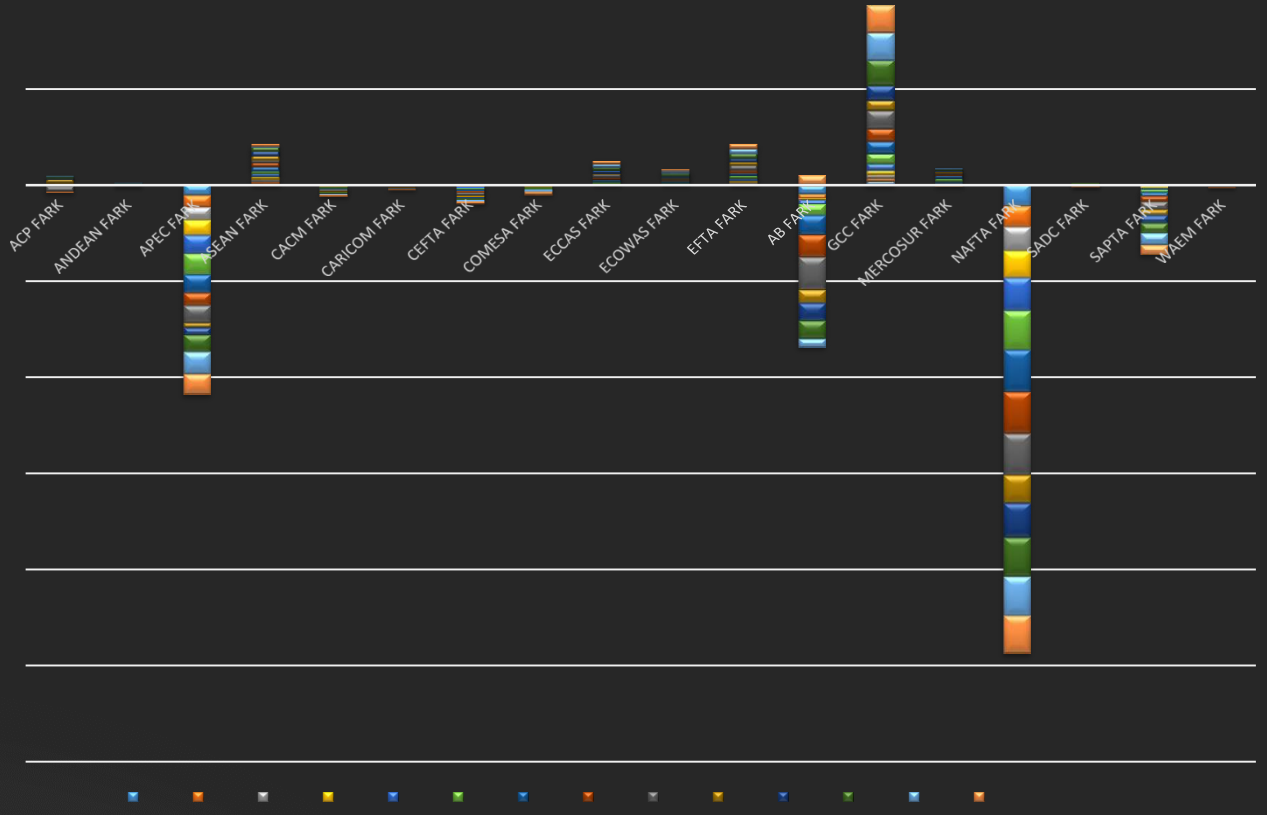

⁶ ECOWAS’da yer alan ülkeler: Nigeria, Ghana, Fildişi Sahili, Mali, Niger, Benin, Togo, Liberia

⁷ SADC’da yer alan ülkeler: South Africa, Angola, Tanzania, Mozambique, Namibia, Congo, Zimbabwe, Madagascar

⁸ WAEMU’da yer alan ülkeler: Senegal, Togo, Mali, Fildişi Sahili, Benin, Togo, Niger, Burkina

BÖLGESEL EKONOMİK BİRLİKLERİN DİŐ TİCARET AÇIKLARI VE FAZLALARI

(Tablolar Dünya Ticaret Örgütü'nün resmi internet sitesinde yer alan verilerden oluşturulmuştur.)

Kaynakça: Dünya Bülteni, AA, Reuters, NY Times, The Economist, Cnbc News.

AFRİKA ARAŞTIRMALARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Tarihçe

Afrika Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Afrika ile ilgili konularda kamuoyunun ve dış politika çevrelerinin ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla 04.04.2011 tarihinde Kırklareli Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlı bir birim olarak kurulmuştur.

Merkezin Amacı

Afrika kıtasındaki siyasi, ekonomik ve kültürel gelişmeleri takip ederek, Türkiye'nin bu kıta ülkeleriyle ikili ve çok taraflı ilişkilerine ve bu ilişkilerin tarihi, kültürel, siyasi, ekonomik, sosyolojik ve jeopolitik yapısına yönelik bilimsel araştırmalar yoluyla özellikle araştırma ve uygulama projeleri planlamak ve yürütmek, bu kıtada faaliyet gösteren kamu ve özel kuruluşlara danışmanlık desteği ve gerekli uzmanların yetiştirilmesini sağlamaktır.

Merkezin Çalışmaları

Afrika – Türkiye ilişkilerinin, tarihten gelen bağlarla birlikte gelişmesine katkıda bulunmayı sürekli kılabilmek için önümüzdeki yıllarda gerçekleştirmeyi hedef aldığı faaliyetler arasında öncelikli olarak Afrika konusunda bir uzmanlık kütüphanesi oluşturmak, alanla ilgili bir akademik bir dergi çıkarmak, ulusal ve uluslararası sempozyumlara ev sahipliği yapmak, Afrika haber bültenleri yayınlamak, ulusal ve uluslararası Afrika Merkezleriyle karşılıklı işbirlikleri geliştirmek, Afrika Büyükelçilikleriyle birlikte ortak kültürel etkinliklerde bulunmak, Afrika günleri düzenleyerek Afrika etkinlikleri oluşturmak ve Türkiye'de Afrika üzerine çalışan uzmanlar yetiştirmektir. Bulunduğu coğrafi konum Kırklareli'nden hareketle Trakya Bölgesi'nde ve Türkiye'de uluslararası konularda siyasi, ekonomik, kültürel, sosyal ve hukuki nitelikli bilimsel araştırma ve çalışmalar yapmayı, yurt içi ve yurt dışındaki ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte ortak çalışmalar kapsamında bilgi birikiminin oluşturulması ve paylaşılmasını sağlamayı gaye edinen bir çalışma programı yürütmektir.

E-Posta: afrika@kirklareli.edu.tr

Web: <http://acm.kirklareli.edu.tr>

@klu_afrika

